

FILMKULTURA

ZILAHY LAJOS,
A KITÜNŐ IRÓ,
KÉT MAGYAR FILMET FORGAT
SZINDARABJAIBÓL

HUNNIA-FILM

igazi művészetet, magas irodalmi
nivót, teljes és biztos anyagi és
erkölcsi sikert jelentő filmjei az 1938-
39-es üzleti évben:

Közhissé- tétetik

UZ BENCE

NYIRŐ JÓZSEF örökség emberi története a székelyföldről.

Jávor, Bordy Bella, Szilassy.

Eltörött a hegedűm...

DANKÓ ISTA élete és szerelme.

Jávor, Simor Erzs, Lukács Margit.

Éjfélvi tangó

Pola Negri és

Albert Schoenhals világfilmje.

A MAYERLINGI TRAGÉDIA

A francia film büszkeségei életük legnagyobb szerepében!

Danielle Darrieux, Charles Boyer.

Szegény gazdagok

JÓKAI MÓR halhatatlan regénye.

Uray, Szelezcky Zita.

NINCSENEK VÉLETLENEK!

Az év kirobbanó vigjátéksikere!

Turay, Szilassy, Góth.

LÁZADÁS DAMASZKUSZBAN

Az ismeretlen Kelet igazi arca!

UCICKI rendezése.

Havasok hőse

Luis Trenker

meglepő, szellemes, izgalmas vigjáték.

Filmelhelyező Iroda:

Budapest, Erzsébet-körút 8. II. em. Tel.: 132-886 és 336-737.

H U N N I A - F I L M .

FILMKULTURA

FILMMŰVÉSZETI ÉS TUDOMÁNYOS FOLYÓIRAT

XI. ÉVFOLYAM.

11. SZÁM.

1938. NOVEMBER 1.

HANGOS HIRADÓ

versenyen kívül áll.

A 300 magyar mozgószin-

ház 75%-a leköttötte.

HANGOS

MAGYAR VILÁGHIRADÓ

Hetenként 19 példányban számol
be a hazai és külföldi
eseményekről.

Bemutatásra kerül az összes
magyar mozgóképszínházakban.

Kiadja a

MAGYAR FILMIRODA R. T.

Budapest, IX., Könyves Kálmán-krt. 15. sz.

Telefon: 146-346.

Hangos és néma filmfelvételek, trükkfilmkészítés,
kópiák és filmfeliratok, keskenyfilm munkák,
utószinkronizálás.

Változások

a moziengedélyesek körében

Uj engedélyek:

Gádoros: ifj. Szappanos Mihály gádorosi lakos Gádoros községre Kossuth L. u. 6. alá.

Székesfehérvár: Székesfehérvári Nagy-mozgó kft (Budapest, Üllői út 3.) Székesfehérvár, Várkert 35. alatti épületre. (Ezzel kapcsolatban Samarjai Lelkeős Béla lemondott a budapesti City-mozinál vállalt 30 %-os érdekeltségéről).

Badačsonytomaj: vitéz Csala Gáborné badačsonytomaji lakos a Fő ucca 126. alatti helyiségre.

Lövő: Bajnok József soproni lakos Lövé, Fő u. 193. szám alatti helyiségre.

Bonyhád: Makk János budapesti lakos Bonyhád, a Protestáns Női Kör nagytermére.

Pély: Kovács Sándor pélyi (hevesmegyei) lakos Pély községbe a 202. sz. alatti helyiségre.

Engedélymegvonás:

Gádoros: A belügyminiszter Kaposvári (Kolompár) András gádorosi engedélyes engedélyét visszavonta.

Mezőtúr: A belügyminiszter a néhai Osztrovszky Ferencnek még 1920-ban adományozott engedélyét az özvegytől megvonta, mert üzemét ismételt felhívás ellenére éveken keresztül engedély nélkül szüneteltette.

Földeák: A belügyminiszter megvonta Földeák község eljáróságától az engedélyt, mert az üzem 1923 óta engedély nélkül szüneteltette.

Nagylóc: A belügyminiszter megvonta Králik Andor nagylóci lakostól az engedélyt, mert üzemét 1929 november 1. óta engedély nélkül szüneteltette.

Lemondás:

Bonyhád: A Magyar Protestáns Nők Országos Szövetsége a részére még 1921-ben adományozott engedélyéről lemondott.

Fegyvernek: Serfőző István engedélyestől megvonta a minisztérium a még 1936-ban adományozott engedélyt, mert üzemét engedély nélkül szüneteltette és mert az utolsó 6 hónap óta sem működött rendszeresen, amennyiben az engedélyes ez alatt az idő alatt alig néhány előadást tartott.

A felvidéki mozgóképszínházak

A *Filmkultura* októberi számában *Castiglione* Henrik, a kiváló filmszakember és statisztikus rendkívül érdekes cikket közölt azokról a felvidéki mozikról, amelyek a minimális magyar követelések szerint hozzánk kerülnének. Ennek a cikknek a lényegét a napilapok közül is többen átvették, amiből látszik, hogy a kérdés valóban közérdekű volt.

A *Filmkultura* mai számában felsoroljuk a felvidéki régi és a mai mozgóképszínházak neveit és — ahol lehetett — engedélyeseit is. A régi adatoknál alapul vettük dr. Vári Rezső, Kármán Béla és Pék Dezső 1938. évi, Kármán Béla és Pék Dezső 1919. évi Almanachok, továbbá *Lajta* Andor első évfolyambeli, azaz az 1920. évi *Filmművészeti Évkönyv* adatait, amelyeknek összegyűjtése és feldolgozása azokban a meglehetősen zavaros időkben tényleg emberfeletti és sokszor lehetetlen munka volt. Az új adatoknál alapul vettük a prágai *Internationale Filmschau* 1937. és

1938. évi Almanachjának adatait.

Célunk: ismertetni a helyzetet. A magyar hatóságoknak igen nehéz lesz a feladatuk, hogy megállapítsák a régi engedélyesek neveit vagy adatait, illetve azoknak a moztulajdonosoknak az adatait, akik a legnehezebb időkben úttörői voltak a magyar filmkultúrának. Ezek közül az úttörők közül egyik-másik a Csonka országban helyezkedett el, köztük Négyessy Gyula, Hegedüs Samu, Kohlenner Barnabás (aki az év elején halt meg), a legtöbb régi magyar moztulajdonostól a csehek mindjárt az imperium átvétele alkalmával elvették a régi engedélyeket és új egyéneknek, legtöbbször közületeknek, egyesületeknek vagy politikai érdemek jutalmazásául egyes a politikai áramlathoz közelálló embereknek adták ki.

Hisszük és reméljük, hogy ezzel az összeállítással megkönnyítettük azoknak a munkáját, akik ezzel a résszel foglalkozni kívánnak.

A város neve:	1918/19-ben	1938-ban
Alsóhámor	nem volt	Kino Sandrik
Aranyosmarót	Tündér-mozi (Ertl Vince és Feldmann N.)	Svornost
Bazin	nem volt	Zora
Bánóc	nem volt	1. Bio Sokol
Beregszász	Royal-m. (Steinberger B.)	2. Orol
Besztercebánya	Nemzeti Nagymozgó (Négyessy Gyula, Bk. 780.)	1. Bio Červ. Križe
Bártfa	A Fürdőigazgatóság m.	2. Kino Korzo
Breznóbánya	nem volt	3. Kultura
Csaca	Apolló-mozi (Reich Miklós)	1. Bio p. Urpinem
Csap	nem volt	2. Ideál Kino
Dévényujfalu	nem volt	K. Matije Slovenské
Dobsina	Kovács János mozija	Sokol
Dunaszerdahely	özv. Einbeck Gyuláné mozija	Palárik
Eperjes	Uránia Városi-m. (bérló: Berger Samu)	Hviezda
Érsekújvár	Olimpia-mozgó (Berger)	Sokol
	1. Deák-téri mozi (Császár Nándor)	Kino Omnia
	2. Első Érsekújvári Bioscop (Kuchinka Gáspár)	Elektro Kino
Fülek	Olimpia-mozi (Nagy József)	1. Olimpia
Galánta	Politzer J. mozija	2. Skala
Galgóc	Uránia mozi	1. Radio
		2. Republica
		3. Robotnické Kino
		Sokol Kino
		(nincs)
		Mestske Kino

FILMKULTURÁK

A város neve:	1918/19-ben	1938-ban
Gálszécs	Leopold Dezső mozija	Imperial
Gölnicbánya	Elektro-mozgó (Farkas István)	Grand Kino
Handlova	nem volt	K. Národního domu
Homonna	1. Stefánia-mozgó (Dubb Dezső)	Kino Kultura
Holics	2. Világ-mozgó (Grosz Lajos)	Apolló
Huszt	Apolló (Eisler és Nádler)	1. Elite
Igló	Városi Színház (Stein Ignác)	2. Kino Osveta
Ilava	nem volt	Bio Červ. Križa
Ipolyság	Farkas Gyula mozija	Tátra
Jolsva	Polgár Ignác mozija	Sokol Kino
Kassa	a mozi a háború alatt megszünt	Elite Kino
	1. Liget-mozgó (Bk.: 1000)	Mestske Kino
	2. Uránia m. (Bk.: 800)	1. Central
	3. Corso m. (Bk.: 400) (Horváth Martin.)	2. Elite
		3. Grandbio Kapitól
		4. Tivoli
		5. Radio
		Invaliden-Kino
Késmárk	1. Tátra-mozgó	Apolló
	2. Késmárki Szabad Lyceum	Kultura
	színháza	Kysuca
Királyhelmeç	nem volt	Slavia
Kisszeben	Sperling Dezső mozija	
Kisuccaujhely	nem volt	Elite
Korompa	Apolló-mozi (May Hermann)	Sokol Kino
	Vasgyári olvasóköri mozgó	
Korpona	nem volt	
Körmöcbánya	1. Edison-mozi	
	2. Apolló-mozgó	
Lédnic Róna	nem volt	Slavia
Léva	1. Közn. szálló mozija	1. Apolló
	2. Apolló-m	2. Orient
Liptószentmiklós	Royal-m. (Stein Sándor)	1. Kino Tatra
		2. Hvezda
Lipótvár	nem volt	Kino Leopoldov
Losonc	Apolló-m. (Kohlehner Barnabás)	Apolló
Lozornó	nem volt	Svetozár
Lőcse	Uránia-m. ((Schäffer József)	Bio Červ. Križa
Magyarfalu	nem volt	Slavia
Malacka	nem volt.	Edison
		Universum
Mecenzéf	Kikus János mozija	Kino Medzev
Miava	nem volt	Legie
Modor	nem volt	1. Bio Svetlo
		2. Krása
		Mestske Kino
Munkács	1. Omnia	
	2. Uránia (Deutsch Mór)	
	3. Városi-m. (Perlstein Samu)	Sokol
Nagybice	Klein Jakab mozija	Slavia
Nagybossány	nem volt	Kapitol
Nagyminhály	Aranvbika szálló mozi	
	Gambrinus-mozi (Strömöl Gábor)	
Nagysurány	Kirschner József mozija	Kino Jednota
Nagyszöllős	1. Roval-mozgó (Gerő Mór)	Kino Urania
	2. Kósa János mozija	
Nagytapolcsány	Bottka Péter mozija	1. Sokol
		2. Tatra
Nagyszombat	Apolló-mozi (Matzner Frigyes)	1. Apolló
		2. Bio Radio
		3. Kino Tatra

FILMKULTURA

A város neve:	1918/19-ben	1938-ban
Nyitra	1. Uránia-mozi (Salgó Weisz Károly) 2. Meteor-mozi ((Deutsch Gyula) Apolló-mozgó (Mertz György) nem volt	1. Palace 2. Tatra Kino moderno Liga Mestske Kino Kupelne Kino Slavia 1. Alfa 2. Atlantis 3. Atlon 4. Elektro Bioscop 5. Lux 6. Metropol 7. Olympia 8. Palace 9. Redoute 10. Sokol 11. Tatra 12. Uránia 13. YMKA Eldorádó Edison Apolló Apolló 1. Apolló 2. Kultura
Ó-Komárom		
Pelsőc	Özv. Fuchs Gyuláné mozija	1. Ludove Kino 2. Omnia 3. Sokol Ludove Kino Bio Osveta Zvukove Kino Sokol Urania
Poprád	Park-mozgó (Katonai parancsnokság)	
Pöstyén	Freiberg-szálló mozija	
Privigye	1. Apolló-m. (Hübsch Ignác) 2. Uránia-mozgó 3. Elektro-Bioscop (Reisinger Ferenc) 4. Fisograf (Riba Rajmond) 5. Király-mozi	Kino Červ. Křiže 1. Kino Invalidu 2. Republika Kupelne Kino Sokol Sokol Bio Zora Elite Forum Sokol Obecne Kino Laženský Biograf Edison 1. Kino Urania 2. Mestske Kino Radio Sokol Kino Sokol Fortuna 1. Apolló 2. Hvezda
Pozsony		
Pozsony-Ligetfalu	nem volt	
Réce	nem volt	
Rimaszombat	Apolló-m. (Miskolczy Lajos)	
Rozsnyó	Apolló-m.	
Rózsashegy	Apolló-m. (Hegedűs Samu)	
Ruttka	Bellay Lajos mozija Omnia (Hrabuski István) Uránia-Egyesület Apolló-m (Rosenfeld Józsefné)	
Selmehánya		
Stomfa	nem volt	
Szokolca	nem volt	
Szenice	nem volt	
Szenc	1. Jungkőnig János mozija 2. Sztopka Jenő mozija	
Szepesváralja	Junó-mozgó (Kublicz Géza)	
Szered	Rakovszky Dániel mozija	
Szliács	nem volt	
Szolyva	Mars-mozgó	
Técső	nem volt	
Trencsén	Apolló-Bioscop (Pollák Emil)	
Trencséntéplíc	Olympia-m. (Osswald Károly)	
Töketerebes	Streumann József mozija	
Turócszentmárton	Elite-mozgó (Röszler József)	
Turzófalva	nem volt	
Ujtátrafüred	Fürdőigazgatóság mozija	
Ujvároska	nem volt	
Ungvár	1. Uránia-mozgó 2. Városi-mozgó	
Vágsellye	nem volt	
Vágújhely	Pollák Zsigmond mozija	
Verebély	König Miksa mozija	
Varannó	nem volt	
Zólyom	Apolló (Rácz Dezső)	
Zsolna	Apolló-m. (Steyskal Rufinus)	1. Grand Bio Univers. 2. Bio Humanitas 3. Sokol

A Sascha

Egy mélységes tradíciókon nyugvó osztrák filmvállalat szűnt meg a közelmúltban és sok más osztrák emlékekkel együtt a bécsi Sascha is már csak a múlté, az emléké. A Sascha! Bécsben már a háború előtt is élénk filmgyártás állott fönn és az akkori ismert berlini filmsztárok Bécsben is filmeztek. Maga Oscar Messter, a ma is élő kiváló német kinematografus, feltaláló és a német filmipar legnagyobb úttörője, Bécsben is épített műtermet és benne Henny Porten, Lubits Ernő, Wanda Treumann és mások fáradoztak az osztrák film megteremtésén. Oscar Messter azután 1914-ben tárgyalásokat kezdett egy a művészet iránt rajongó fiatal 27 éves osztrák arisztokratával, gróf Kolovrat Saschával (Alexanderrel), akivel együtt megalapította a Sascha—Messter műtermet, amely 1915-ben föl is épült. Az első osztrák film meséjét a divatvilágból merítette és a magyar származású Hilde von Radnay bécsi színésznő játszotta a főszerepet. 1915—1918. állandóan dolgoztak a Messter-Saschánál, amely a háború után 1920-ban átalakult Sascha filmgyárrá és a modernizált nagy műtermekben dolgozott Korda Sándor, Kertész Mihály, Várkonyi Mihály, Eszterházy Ágnes, Kertészné Lucy Dorrain (Kovács Ilonka), Korda Mária és mások. Ez az idő volt az osztrák filmgyártás csúcspontja és ez még egyideig eltartott. Néhány évig tartó visszaesés után bekövetkezett a hangosfilm-korszak és most ismét fontos szerep jutott a legnagyobb osztrák filmgyárnak, a Saschának. A Sascha ekkor már új kezekbe került, új emberek vették át a vezetést, de a cél mindig ugyanaz volt: jót és szépet alkotni. Még néhány évvel ezelőtt néhány nagy filmmel, amelyek a Saschánál készültek, ismét visszanyerte világnevét és önerejét a híres osztrák Sascha-filmgyár...

Azután újabb összeomlás következett. 1937 elején újból bezárultak a kapuk és csak itt-ott készült egy-egy film. Egy évvel később, 1938 márciusában bekövetkezett a politikai csatlakozás Németországhoz és az annak a nyomán beállott óriási átalakulás természetesen már a Sascha végelmúlását is jelentette... És valóban: október 7-én végleg megkondult a lélekharang a bécsi Sascha fölött. A Sascha megszűnt és helyébe megalakult a Wien Film G. m. b. H. A Sascha helyén, a Sascha műtermében és irodáiban, de új név alatt, új emberekkel és új szellemmel. Az új vállalatnak 3 millió márka az alaptőkéje és most alapos átszervezés folyik Bécsben, hogy az új esztendőben a régi romokon új élet, új munka kezdődjék. De vajjon a régi tradíciók nyomán, a régi bájos és „gemütlich” bécsi filmipar föléled-e ismét, olyan kérdés, amelyre nem nehéz válaszolni...

A császári és a háború utáni Bécs egyik jellegzetes és világszerte ismert márkája szűnt meg, talán mindörökre!...

Siessen,

adja le címét,
a FILMMŰVÉSZETI ÉVKÖNYV új
(1939-es) évfolyama részére!

Utolsó nap: 1938. november 20.

Aki nem küldi be új címét, vagy kimarad, vagy a régi (esetleg rossz) címmel szerepel az új Évkönyvben!

A moziadatok utolsó beküldési
napja szintén november 20.

Kiadták az első keskenyfilm-engedélyeket!

Korszakalkotó eseménynek számít a magyar film- és moziipar történetében a belügyminiszternek az az elhatározása, amikor kiadta az első keskeny-mozi-engedélyeket. A belügyminisztérium tudvalevően elhatározta, hogy néhány száz községben bevezeti a keskeny-filmézést, hogy a falu népe is megismerje a modern kor egyik legtanulságosabb találmányát a filmet.

A kormányának az az elhatározása, hogy fokozatosan kiadja a keskeny-filmengedélyeket, lényeges kulturális eseménynek számít, hiszen sok száz ezren ismerik meg a kultúra terjesztésének azt a módját, amit eddig csak hallomásból ismertek.

A keskeny-mozik berendezése nem kerül annyiba, mint a rendes és hivatásszerű mozik felszerelése. A keskeny-film ma már nem „gyermekjáték”, hanem komoly megélhetési lehetőség, amit sokszorosan meg kell becsülnie annak, aki ilyen engedély birtokába jut. A keskenyfilm a rendes mozgóképszínház úttörője, szálláscsinálója, azért azt legalább is azzal a jószándékkal, hozzáértéssel és ügybizalommal kell vezetni, mintha rendes filmet mutatnának be.

Azok a kísérletek, amelyeket eddig a magyar vidék különböző helyein végeztek, azzal az eredménnyel zárultak, hogy érdemes keskenyfilmmel is foglalkozni. Hatóság, közönség egyaránt meggyőződtek arról, hogy a

magyar vidék komoly kulturális tényezője lehet a keskenyfilm.

És amikor a belügyminisztérium engedélyével a zsebükben megkezdik működésüket az új „keskenyfilm-engedélyesek” a magyar film- és mozi-szakma jókívánsága kíséri őket útjukon. Kívánjuk, hogy igaz lelkesedéssel és ügyszerezettel foglalkozzanak a kis géppel, a kis filmmel, becsüljék meg úgy, mintha nagy, sok száz személyes mozit vezetnének, amelyben nitrocelluloze filmet mutatnának be.

Az eredmény egy: a nép szórakoztatása, felvilágosítás. A keskenyfilmek is ily módon a „nemzet nap-számosai” lesznek, az elhagyatott magyar vidék küzdő tanítói, oktatói!

*

Vámosgyörk: Farkas Ferenc budapesti lakos, a Mágócsy u. 224.4 sz. alá.

Hódmezővásárhely—Kutas: Gidófalvy György hódmezővásárhelyi lakosnak a kutas tanyára.

Józsa (Hajdu m.): Kiss Sándor józsi lakosnak a Deák tér 466. alá.

Kóka: Suskovits Pál kókai lakosnak a községi kulturházra

Aba (Fehér m.): vitéz László János abai lakosnak Aba községbe a Kossuth Lajos uca 113. sz. alatti házra.

Kömlő (Heves m.): Szécsi Gábor kömlői lakosnak a községi kulturházra.

Lovasberény: Kápolnás Gyula lovasberényi lakosnak a Csákvári u. 343. sz. alá.

Fertőszentmiklós: Horváth József lakosnak Fertőszentmiklósról a Fő u. 15. sz. alatti helyiségre.

Irsa: Kása Márton irsai lakosnak Ceglédbercelle a Pozsonyi út 226 sz. alatti helyiségre.

Már javában készül az 1939. évi

Filmművészeti Évkönyv

Tartalmazza többek között: a teljes szakmai címtárt, a filmgyártáshoz szükséges színészcímtárt, az összes magyarországi mozik adatait, a legújabb rendeleteket stb.

Ára 5 pengő (portó 90 fill.)

Megjelenik november végén.

A harmincéves Mozivilág

Díszes kiállításban, a mai rendkívüli rossz viszonyokat meghazudtoló kivitelben jelent meg *Endrei Ferenc* szerkesztésében a *Mozivilág* harmincéves jubiláris száma. *Lenkei Zsigmond*, a magyar filmszakasajtó megalapítója és úttörője a legboldogabb békeévekben a magyar mozi- és filmipar „Sturm és Drang” korszakában alapította meg első lapját a *Kinematografot*, amelyből rövidesen kialakult és naggyá fejlődött a *Mozivilág*. Küzdelmes évek következtek ezután: a különböző forradalmak, *Lenkei Zsigmond* azonban mindig lángoló lelkesedéssel és buzgalommal dolgozott lapjának naggyá fejlesztésén. Sajnos, korai halála megakasztotta ideális elgondolásait, de halála után *Borhegyi István*, aki két évig szerkesztette a lapot, folytatta *Lenkei* megkezdett munkáját. *Endrei Ferenc*, a lap jelenlegi felelős szerkesztője 1937 elején vette át a lap szerkesztését és szellemi irányítását, teljesen azoknak a hagyományoknak a szellemében, amelyeket a fiatal szerkesztő még *Lenkei Zsigmond* idejében a lap szerkesztőségében magába szívott.

A most megjelent száz oldalas jubileumi szám igaz példája annak, hogy még a mai időkben is lehet *lan-kadatlan szorgalommal, becsületes munkaakarással és tisztességes újságírói törekvésekkel* olyan lapot kiadni és szerkeszteni, amely nemcsak a magyar filmszakma büszkesége lehet, de büszkeségül szolgálhat az egyetemes magyar sajtóra nézve is. A százoldalas jubileumi számhoz őszinte szívből gratulálunk és kívánjuk úgy *Endrei Ferenc* szerkesztőnek, mint a tradíciókban gazdag *Mozivilágnak*, hogy még sok jubileumot érjen meg a magyar filmszakma őszinte örömeire és boldogulására.

Objectiv Film Kft.

Budapest, VII.,
Erzsébet-körut 8. I. 5/a.
Telefon: 330 793.

jelenti!

1.) „A hölgy egy kissé bogaras”

Aszlányi Károly vidám filmjét 3 hétig tomboló sikerrel játszották premierben!

2.) „Katja”

Danielle Darrieux francia világfilmjét a *Royal Apollo* játsza és a nagy sikert a telt házak igazolják!

3.) „Gyimesi Vadvirág”

c. magyar filmünk gyártása a Hunnia-filmgyárban folyamatban van és büszkén jelentjük, hogy minden várakozást felülmul!

Minden mozisnak létérdeke, hogy az Objectiv filmeket úgy a saját mint a közönsége érdekében játsza!

A Fipresci

október 16—19 között tartotta ezidei második végrehajtóbizottsági ülését Varsóban, amelyen azonban a külpolitikai események folytán aránylag kevesen vettek részt. Olaszországból jelen volt egy kisebb küldöttség Casini elnök vezetésével, néhányan voltak Franciaországból, Belgiumból és Németországból. Résztvettek az ülésen néhányan a nemzetközi híradókészítők sorából is. A gyűlés egyik legfontosabb határozata az volt, amely szerint nemzetközi *Döntőbíró*ságot állítanak fel abból a célból, hogy az úgynevezett *uszítófilmek* elleni küzdelem még hatásosabb és erőteljesebb legyen. Ennek a nemzetközi Döntőbíró-ságnak az lesz a feladata, hogy bizonyos esetekben megállapítsa az *uszítófilm fogalmát* és azokat az erkölcsi károkat, amelyek az ilyen uszítófilmek bemutatása nyomán keletkeznek. A Döntőbíró-ság felállítását egyhangúlag határozták el. A Döntőbíró-ság elnökévé Jean Chataigner, a Fipresci alapító-elnökét választották meg.

A jövő évi Fipresci-kongresszust Berlinben akarták rendezni, azonban most az olaszok azt indítványozták, hogy tekintettel arra, hogy a Nemzetközi Filmkamara 1939 májusában Rómában ülésezik, a Fipresci is akkor rendezze kongresszusát. A németek lemondtak a berlini kongresszusról az olaszok javára és így a határozatot egyhangúlag elfogadták. Ezzel szemben a legközelebbi munkabizottsági ülést Berlinben rendezik és pedig januárban vagy februárban.

A varsói ülés alkalmával a lengyel *vendéglátók* valóban kitettek magukért és rengeteg vendégeskedéssel és látnivalóval kedveskedtek a külföldi vendégeknek. Kár, hogy az európai külpolitikai zavarok miatt nem mind vettek részt azok közül, akik évek óta rendszeresen látogatják ezeket a rendkívül tanulságos és hasznos üléseket.

A MMOE és a Zeneszerzők Szövetkezete között újabb tárgyalások indultak meg a zeneszerzői jogdíjak rendezése ügyében. Ezeket a tárgyalásokat a Mozegyesület részéről Gyárfás Gyula vezeti. A tárgyalások igen nehezen haladnak előre, mert a szövetkezet ismét járulékemelést helyezett kilátásba, ami ellen az Egyesület természetesen harcol. A tárgyalások során igen érdekes és eredeti ötlet is merült fel. Gyárfás Gyula elnök ugyanis a tárgyalások folyamán felkérte a Zeneszerzők Szövetkezetét, hogy a felvidéki területek mozijai a zenejogdíjat ne a Szövetkezetnek, hanem a „Magyar a magyarért“-mozgalom javára fizessék be, annak a kulcsnak az alapján, amely a Szövetkezet és a felvidéki mozitulajdonosok között annak idején létrejött. Javasolta Gyárfás Gyula elnök azt is, hogy a felszabadult területen levő kismozik, amelyek csak szombat-vasárnap, vagy csak vasárnap játszanak, egy ideig egyáltalában ne fizessenek zeneszerzői jogdíjat, hogy alkalmuk legyen még ennek a révén is talpraállni. A Szövetkezet vezetősége Gyárfás Gyula indítványait nagy örömmel fogadta el, ebben a kérdésben a Szövetkezet igazgatósága november elején foglal állást és kedvező döntés annál is inkább várható, mert a felhozott érvek és a nemes gondolat teljesen fedik a Szövetkezet vezetőségének a törekvéseit.

Film a Nemzetközi Ének- és Beszédkongresszuson. Kölnben október 9. és 16. közt nemzetközi kongresszust rendeztek az ének- és beszédművészet tárgyköréből, amelynek keretén belül különböző filmeket mutattak be. Az egyik előadó, *Engl* (Berlin), aki egyben a hangosfilm egyik feltalálója, (a Triergon egyik tagja) előadást tartott a hangosfilm fejlődéstörténetéről és kialakulásáról. Heinz *Hille* berlini filmrendező előadást tartott arról, hogy a dalszerzemény milyen hatást gyakorol a közönségre a filmképen és a filmhang útján. Egy harmadik berlini előadó arról tartott előadásokat, hogy milyen nevelő- és oktató hatása van a hangosfilmnek általában a szónokokra.

A *Vita filmszínház* rt., amely a Rákóczi úti Fortuna-mozgó tulajdona, most tette közzé az 1937—38. évi üzleti eredményről szóló mérlegszámláját, amely szerint a vállalat 20.000 pengő részvénytőke mellett mindössze 97.26 P nyereséget ért el.

A Mozegyesület elhatározta, hogy a legutóbbi üzemvezetői és mozigépésztanfolyamon végzett keresztény vallású üzletvezetőkön nyilvántartást vezet, és azok elhelyezése érdekében a szükséges lépéseket megteszi. A Mozegyesület tehát kívánságra készséggel áll rendelkezésre megfelelő számú keresztény vallású képzett üzemvezető elhelyezése tekintetében.

Ki a filmszövegkönyv

társszerzője?

Rendkívül érdekes, elvi jelentőségű álláspontot foglalt el a budapesti Tábla egy filmperben, amelynek tárgya a film társszerzősége volt. A tényállás a következő:

Egy filmíró és egy filmrendező egy kisebb magyar film szövegkönyvét írták, amelynek kerete a dunai vadevezős élet volt. Egy szigorló orvos a filmet forgalomba hozó filmvállalatot perrel támadta meg, előadva azt, hogy egyrészt a vállalat az ő nevének megnevezése nélkül hozta a filmet forgalomba, holott annak társszerzője volt, ezért *személyiségi jogi sérelem* címén igényelt egy összeget, valamint igényelt szerzői jogi honorárium címén is.

A kir. Tábla helybenhagyta a törvényszék elutasító ítéletét és ítéletében a következő elvi megállapításokat tette:

A film meséjének elgondolása nem egyéb ötletnél, amelynek felhasználása szerzői jogi védelem alatt nem áll.

A felvételre alkalmas helyeknek megjelölése nyújt alapot a társszerzőség megállapítására. A felvételnél való közreműködés pedig legfeljebb rendezői tevékenységnek minősíthető, de még ez sem társszerzőség. *A társszerző az, aki a film szerkesztésében, a mese és cselekmény felépítésében, annak formába öntésében részt vesz.*

Az amerikai filmpropaganda,

amelyről a *Filmkultúra* októberi száma hosszasan megemlékezett, nagy lendülettel indult meg. A reklámhadjáratban 9000 amerikai filmszínház, valamennyi kölcsönző és filmgyártó cég állt össze, hogy résztvegyenek a háromhónapos propagandaküzdelenben. A megindult propagandamunka elején 1460 amerikai városban több mint 2000 napilapban hirdettek és több mint 100 szaklapban szálltak síkra az amerikai film érdekében. A propaganda főleg arra a 250.000 dollár értékű pályázatra hívja fel a nagyközönség figyelmét, amely pályázat a *film különböző kérdéseire vonatkozik*. A nagy hirdetések szövegei pl. a következő buzdító szavakkal kezdődnek:

Négy fal, amely egy egész világot foglal magában: (a mozi)

Te magad vagy a legjobb filmkritikus!

Ilyesmi csak a filmen fordulhat elő!

200.000.000 ember nem tévedhet!

Mi a véleményed a filmről?

Stb., stb.

De találunk olyan felírásokat is, amelyek *különleges* amerikai történeti és gyermekmese-alakokra vonatkoznak és ezekkel kapcsolatban fogalmazták meg a hirdetések szövegét. A különböző lapokban megjelent hirdetések 600.000 dollárba kerültek. A szervezési költségek elérik a 15.000 dollárt, míg a különböző pályázatokra 250 ezer dollárt fordítottak. Az *amerikai kinematográfia 3 ágazata összesen egymillió dollárt áldozott a nagy propagandára.*

Mozgómatványi engedélyes kft. néven Budapesten új cég alakult, amelynek célja a Szeged város területére kiadott és a Széchenyi-mozira szóló engedély hasznosítása. Törzstőke 10.000 pengő, ügyvezetője vitéz vitéz Palugyay Farkas, Budapest, VIII., Szentkirály u 25/a.

A **Budai Apolló mozgófényképszínház rt.** most hozta nyilvánosságra az 1937—38. üzletévről szóló nyereség-veszteség számláját és ebből kiderül, hogy a vállalat 160.000 pengős forgalom mellett 1094.53 P veszteséget ért el.

Magyar Mozgófénykép Gépkezelők Országos Egyesülete

Budapest, VII., Rákóczi-ut 50. I. em. H.E.P. helysége.

Telefon: 337-598.

Hivatalos órák: 2—5-ig.

A munkaiügyeket **Molnár Ferenc**, a Casino mozgó gépésze intézi.

Díjtalanul közvetítünk úgy helyben mint vidékre szakképzett, nagy gyakorlattal rendelkező gépészeket

❖ A MŰTEREM ❖

A Hunniában októberben program-szerűen folytak a szeptemberben megkezdődött filmfölvételek. Mindenekelőtt is műterembe ment a *Spektrum-Hamza* produkció, hogy a *Tiszavirág* című film magyar és német változatát elkészíthesse. Október 7-én kerültek a műterembe a két változat művészeti és a fölvételeket október 20-án fejezték be. A német színészek *Hörbiger* kivételével még októberben visszautaztak Berlinbe. A magyar változat főszereplői, mint ismeretes, *Jávor Pál*, *Mály Gerő*, *Lázár Mária*, *Bordy Bella* és *Vizváry Mariska*.

Október első napjaiban még a *Szegény gazdagok* című Mester-film utolsó belső fölvételei folytak *Kiss Miklós* gyártási vezetésével.

Még szeptemberben készültek a *Pegzaus-filmvállalat* első filmjének a *Süt a nap* külső fölvételei, míg a társaság október első napjaiban ment műterembe *Falus* István gyártási vezetésével. *Zilahy* Lajos vállalatának első filmjében *Nagy Alice*, *Rajnay Gábor*, *Mály Gerő*, *Pethes Sándor*, *Maklár Zoltán* és mások játszanak. A filmet *Kalmár László* rendezte és első rendezői munkája méltó föltűnést fog kelteni. Október 18-án fejezték be a munkálatokat.

Ugyanezen a napon ment műterembe a *Pictura-filmvállalat* kétverziós filmjével, amelynek magyar címe *A variété csillagai*, német címe pedig *Menschen vom Variété*. Komoly, valóban nagystilű munka kezdődött, de alig dolgoztak a műteremben néhány napig, megkezdődött a Budapesten eddig páratlanul álló nagy munka az üresen álló *Művész-Színházban*. Hatalmas és óriási költségeket főlemesztő revü-fölvételek készültek a legnagyobb budapesti színház színpadán. Gyönyörű díszletek, izgalmas variété-számok adták

a színházbeli fölvételek keretét. A kétverziós filmet *Baky József* rendezte, a magyar forgató-könyvet *Békffy István* és *Vaszary Gábor* írták. A magyar változat főszereplői: *Bordy Bella*, *Simor Erzs*, *Szelezckzy Zita*, *Jávor Pál*, *Páger Antal* és *Mály Gerő*, míg a német változatban *La Jana*, *Karin Hardt*, *Attila Hörbiger*, *Jack Trevor* és *Hans Moser* játszanak. *Eiben* István készíti a nehéz és emberfeletti munkát igénylő fölvételeket. *Lohr* Ferenc irányítja a hangfölvételeket. A Művész-Színházbeli munkálatok október 31-éig tartottak, utána november első napjaiban műterembe mennek, hogy 8 nap múlva ismét folytassák a munkát a Művész-Színházban. November közepén ismét visszamennek a műterembe, ahol a hónap vége felé el is készülnek mind a két filmmel.

Október 24-én ment a műterembe a *Hamza*-produkció második filmjével, a *Gyimesi vadvirággal*. A filmet *Ráthonyi Ákos* rendezte, a forgató-könyvet *Aszlányi Károly* írta, a fölvételeket *Vass Károly*, a kiváló tehetségű operatőr készíti, a díszleteket *Sörös Imre* tervezi, vágó: *Farkas Zoltán*. Főszereplők: *Tolnay Klári*, *Ölvedy Zsóka*, *Timár József*, *Greguss Zoltán*, *Mály Gerő*, *Hosszú Zoltán*, *Gózon Gyula*, *Maklár Zoltán*, *Simon Marcsa*, *Egyed Lenke* és *Kelemen Lajos*, aki igen szépen énekel a filmen. A zenét *Hajdu Imre* szerzi. A rendező asszisztens *Bán Frigyes*, míg az egész fölvétel *Hamza Ákos* vezetése alatt áll. A filmet november elsején fejezik be és az *Objektív-filmvállalat* hozza forgalomba.

November elején kezdik meg a *Mester-filmvállalat* következő filmjét, a *Nincsenek véletlenek* című színdarab fölvételeit, amely a Belvárosi Színházban tudvalevően hónapokon keresztül műsoron volt. A filmet *Kalmár László* rendezte dr. *Bingert János* művészi ellenőrzésével. A film főszereplői *Turay Ida*,

Szilassy László és Bilicsi Tivadar. A főlvételket Vass Károly készíti, a hangot Lázár István irányítja.

Előreláthatólag november 5-én a Prizma-filmvállalat *Aranysárkány* című filmje kerül sorra Radó István gyártási vezetésével. A *Szép vagy, gyönyörű vagy Magyarország!* hazafias dala alapján készült forgatókönyvet Felkai Ferenc írta, rendezi Püskösti Andor, a verseket Kulinyi Ernő írta, a zenét Vincze Zsigmond melódiai alapján állítják össze. Főszereplők: Muráti Lilli, Egry Mária, Perényi László, Rajnay Gábor, Vizváry Mariska, Köpeczi Boócz Lajos, Földényi László, Ladomerszky Margit és Maklár Zoltán.

A decemberi programra vonatkozó tárgyalások még folynak és csak november folyamán dől el véglegesen, melyik produkció kerül decemberben sorra.

A Magyar Filmiroda műtermében októberben szintén állandóan dolgoztak. A *János vitéz* című film belső fölvételeit, amelyeket szeptember 27-én kezdtek meg, október 15-ig forgatták. A nagyszerű külső fölvételek után a belsők is igen szépen sikerültek. A film főszerepeit tudvalevően Kiss Ferenc, Palló Imre dr., Dajka Margit, Csontos Gyula, Simor Erzsébet, Gózon Gyula és Peéry Piri játszották. Operatőr: Kurzmayer Károly, rendező: Gaál Béla, hangfölvétel: Pulvári Károly, díszletek: Pán József.

Október 15-én ment a műterembe a második *Atelier-film*, amelynek címe *A pusztai királykisasszony*. A könyvet és a mesét Hajós Jenő írta, rendezője pedig Csepreghy Béla. A film főszereplői: Szörényi Éva és Szabó Sándor. A fölvételeket Icsey Rezső készíti, a díszleteket Pán József tervezi. Ezek a fölvételek november 7-ig tartanak, utána nyomban megkezdik a *Fehérvári huszárok* című film fölvételeit. Ezt a filmet Erdélyi Mihály, az ismert szín-

igazgató és zeneszerző írta és ugyancsak Erdélyi szerezte hozzá a zenét is. A film főszereplői: Egry Mária, Páger Antal, Kabos Gyula, Vaszary Piri, Bilicsi Tivadar, Berky Lilli és mások. Operatőr: Kurzmayer Károly. A filmet Keleti Márton rendezi és előreláthatólag november végére készül el. A filmet a *Kino-film* hozza forgalomba.

A Fehérvári huszárok után állítólag a *Vadvirág* című szindarabot forgatják.

Az új idény eddig elkészült magyar filmjei:

1. *Borcsa Amerikáában* (Reflektor)
Piros bugyelláris (Standard)
Péntek Rézi
Papucshős (Budapest-Hunnia)
 5. *Cifra nyomorúság*
Nehéz apának lenni (Reflektor)
Beszállásolás (Művész)
A hölgy egy kissé bogaras (Objektív—Hamza)
13 kislány mosolyog az égre (Hajdu—Daróczy)
 10. *Uz Bence* (Hunnia—Mester)
Szegény gazdagok (Hunnia—Mester)
Rozmaring
Süt a nap (Pegazus)
Érik a buzakalász (Gál—Kino)
 15. *Varjú a toronyórán* (Atelier)
Leányvári boszorkány (Phonon)
János vitéz (Kino)
- Gyártás alatt:
18. *Pusztai királykisasszony* (Atelier)
 19. *Gyimesi vadvirág* (Objektív — Hamza)
 20. *A varieté csillagai, Menschen vom Varieté*, magyarul és németül (Pictura)
 21. *Tiszavirág, Zwischen Strom und Steppe*, magyarul és németül (Spektrum).

A

FILMKULTURA
HIRADÓJA

Balogh László dr. miniszteri osztálytanácsos, aki évek óta az oktatófilmügyek előadója a vallás- és közoktatásügyi minisztériumban, átkerült a miniszterelnökségre, ahol az V. (Propaganda)-osztályon kapott tudásának és rátermettségének való beosztást. Helyébe a vallás- és közoktatásügyi miniszter vitéz Fraknóy József gimnáziumi igazgatót bízta meg az oktatófilmügyek előadói tisztjével.

A Hunnia Filmgyár Rt. szeptember 27-én tartott rendes közgyűlésén az 1937. üzletévi mérleg elfogadása, valamint az igazgatóság és felügyelőbizottság felmentvényének megadása után Kádár L. Levente belügyminisztériumi osztályfőnök bejelentette, hogy másirányú elfoglaltsága miatt igazgatósági tagságáról és elnöki tisztségéről lemond. A közgyűlés az igazgatóság új tagjává megválasztotta Folyovich József belügyminisztériumi miniszteri tanácsost, majd pedig az igazgatósági tagok létszámát háromról hatra felemelve, új igazgatósági tagok lettek: dr. Balogh László miniszteri osztálytanácsos, dr. vitéz Nagy István miniszteri titkár és Novák Ervin miniszteri műszaki tanácsos. A felügyelőbizottság tagjai lettek: dr. Szöllősy Alfréd miniszteri tanácsos, dr. Szily Lajos miniszteri tanácsos, Sehák Antal minisztériumi számvevősegi főtanácsos, Hammer-schlag Oszkár bankigazgató és Takács Károly vállalati igazgató. A közgyűlést követő igazgatósági ülés Kádas Károly minisztériumi osztályfőnököt elnökké választotta.

A belügyminiszter az Országos Mozgóképvizsgáló Bizottsághoz jegyzőnek nevezte ki dr. Kaczián Ervin min. titkárt, aki tudvalevően dr. Ruttkay Ödön távozásával megüresedett előadói tisztet vette át a belügyminisztériumban.

A földmivelésügyi minisztérium két cenzura-kiküldöttjének a helye nemrégiben megüresedett. A belügyminiszter most az eddigi minisztériumi kiküldötttek helyére dr. Tomcsányi Gyula és dr. Pataky Ernő min. tanácsosokat nevezte ki a Filmcenzura tagjaivá.

Az OMME legutóbbi választmányi ülésében a következő filmvállalatokat vették föl a rendes tagok sorába: Photophon film kft.-t (Öhler Károly), a Miló-Film-et (Beregí Ernő), a Deák Film-et (Deák Jenő) és a Palatinus Film-et (Güttler Antal).

A belügyminiszter az Országos Mozgóképvizsgáló Bizottsághoz dr. Földváry Béla min. osztálytanácsost jegyzővé nevezte ki.

A budapesti filmszínház-park november végével eggyel szaporodik. Az eddigi tervek szerint a Károly körüti Broadway-filmszínház november végén nyílik meg. Az új filmszínházat dr. Ruttkay Ödön nyug. min. osztálytanácsos és Stenger Andorné, Schiff Anna vezetik. A modernül felszerelt filmszínháznak, amely Budapest első és egyetlen földalatti filmszínháza, 634 ülőhelye lesz.

Igen érdekes és időszerű kérdésben foglalt állást az OMME legutóbbi választmányi ülésében, amelyen Pogány Frigyes ny. államtitkár elnökölt. A választmányi ülésen az egyik filmvállalat bejelentette, hogy néhány olyan községben, ahol csak nyáron tartanak rendes (35 mm-es) filmelőadásokat, a téli hónapokban keskenyfilm-előadásokat kíván rendezni. Az OMME ebben a kérdésben úgy határozott, hogy ehhez nem adja meg a hozzájárulását, mert a hivatásos mozgóképszínház csakis 35 mm-es filmeket játszhat és nem térhet át közben a keskenyfilmek bemutatói rendszerére.

Az OMME legutóbbi választmányi ülésében 25 budapesti filmvállalat bejelentette, hogy mindaddig, amíg Ipolyságon katonai mozgó játszik és nem kezd meg működését az a filmszínház, amelynek a magyar belügyminisztérium a játszási engedélyt kiadja, 43 magyar filmet és 35 magyar rövidfilmet díjtalanul enged át bemutatás céljaira. Ez a felajánlás a „Magyar a magyarért” akció javára megy.

A Döntő pillanat című film zenei jogdíja körül súlyos ellentétek voltak az elmúlt hónapokban és annak ellenére, hogy a zeneszerző és mozitulajdonosok között megegyezés jött létre, a zeneszerző mégis perelte azokat a mozitulajdonosokat, akik a megegyezés előtt játszották a filmet. Azok a mozitulajdonosok, akik a megegyezés után játszókat a filmet, már csak 1%-os zenejogdíjat fizetnek ellentétben azokkal, akik a filmet már régebben játszották és akik ellen a zeneszerző 5%-os zenejogdíj iránt indított keresetet.

Szeged városa még 1937 év februárjában 12 százalékban állapította meg a szegedi mozik vigalmi adóját. A közgyűlésnek ezt a határozatát a szegedi mozik vezetősége fellebbezte a belügyminiszterhez és azt kérte, hogy 10 százalékban állapítsa meg a vigalmi adót. Október 22-én érkezett le a városhoz a belügyminiszter döntése a mozik vigalmi adója ügyében. A leirat szerint a miniszter elutasította a fellebbezéseket és 1936 július 1-től kezdődőleg visszamenőleges hatállyal felszámíthatja a város a moziknak a 12 százalékos vigalmi adót. Egyúttal utasította a belügyminiszter a várost, hogy most már a döntésnek megfelelően módosítsa a vigalmi adóra vonatkozó szabályrendeletét.

BUDAPESTER FILMMARKT

Im Monat Oktober 1938:

Fox-Film: *International settlement*, Kammerlichtspiele, City-Kino. Jf. (Am.)
— *Three blind mice*, Scala-Filmpalast. Jf. (Am.)

Harmonia-Film: *La rue sans joie* Kammerlichtspiele, Atrium-Filmtheater, City-Kino. Jv. (Frz.)

Matador-Film: *La Kermesse héroïque*, Scala Filmpalast Jf. (Frz.)

Metro-Film: *The Emperor's candlestick* Corso-Filmtheater. Jf. (Am.)
— *Three comrades*, Décsi-Corso-Filmtheater Jf (Am.)
— *Arsene Lupin returns*, City-Omnia-Kino Jf (Am.)

Objectiv-Film: *Die Dame ist ein wenig toll*, Rádus-Filmpalast Jf (Ung.)
— *Katja*, Royal-Apollo. Jf. (Frz.)

Palafinus-Film: *13 Mädchen lächeln zum Himmel*, Royal Apollo Jf. (Ung.)

Paramount-Film: *Boolo*, Omnia-Kino Jf

Sláger-Film: *Le Patriote*, Corso-Décsi-Filmtheater, Jf. (Frz.)

Standard-Film: *Azur-Express*, Kammerlichtspiele-City-Kino, Atrium-Filmtheater, Jf. (Ung.)

Warner-Film: *Adventures of Robin Hood* Forum-Filmpalast, Jf. (Am.)

Ufa-Film: *Andalusische Nächte*, Urania-Filmtheater Jf. (Dt.)
— *Gastspiel im Paradies*, Urania-Filmtheater, Jf (Dt.)
— *Das Mädchen von gestern Nacht*, Urania-Filmtheater, Jf. (Dt.)

Megjelenési statisztika Erscheinungsstatistik

1938. október hónapban:

Im Monat Oktober 1938:

Magyar (ungarischer) film	3
Német (deutscher) film	3
Amerikai (amerikanischer) film	7
Francia (französischer) film	4
Összesen (Zusammen):	17 film

1938. augusztus 1-től:

Seit dem 1. August 1938:

Magyar (ungarischer) film	9
Magyarországon gyártott idegen nyelvű (in Ungarn gedrehter fremdsprachiger) film	1
Amerikai (amerikanischer) film	30
Német (deutscher) film	6
Francia (französischer) film	11
Angol (englischer) film	1
Összesen (Zusammen):	58 film

1938. január 1-től:

Seit dem 1. Januar 1938:

Magyar (ungarischer) film	23
Magyarországon gyártott idegen nyelvű (in Ungarn gedrehter fremdsprachiger) film	1
Német (deutscher) film	23
Amerikai (amerikanischer) film	90
Francia (französischer) film	26
Osztrák (österreichischer) film	1
Angol (englischer) film	4
Olasz (italienischer) film	2
Cseh (tschechischer)	2
Vegyés (Verschiedenes)	1
Összesen (Zusammen):	173 film

Speciális filmszállítások
a világ minden részébe.

leggyorsabb

vámkezelés a Nyugati és Keleti pályaudvarokon, a fővármivatalban és a hajóállomásokon

„HEBEL“

nemzetközi szállítványozási és elvámolási vállalat,

VI., VÁCI-UT 1.
Telefon: 115-947.

KOVÁCS ÉS FALUDI

FILMGYÁR ÉS LABORATORIUM

BUDAPEST, XIV.,
GYARMAT-U. 35.
TELEFON: 297-855.

Magyarország legnagyobb és legmodernebb gépekkel felszerelt laboratóriuma

Készít: hangosfilmeket és kópiákat, filmfeliratokat, pedagógiai-, kultur-, reklám- és rajztrükk-filmeket

AZ OKTATÓFILM

Nemzetközi oktató- és kulturfilm-kongresszus Párizsban

Október 6—8 között rendezték ezidén a hatodik nemzetközi tudományos filmkongresszust, amelynek pontos címe: *Assotiation pour la Documentation Potographique et Cinématographique dans les Sciences*. A kongresszuson Franciaország, Németország, Anglia, Belgium, Argentína és Szovjet-Oroszország képviseltette magát. A kongresszuson kb. 50 tudományos filmet mutattak be, amelyeket a kongresszusi tárgysorozat tárgyalása során vetítettek. Bemutatásra kerültek olyan tudományos filmek, amelyek tárgyukat a fizika, a vegytan, az élettan, a filmtechnika, az általános orvostudomány és a sebészet köréből merítették. A bemutatók során főleg a filmek tudományos értékét és jelentőségét bírálták és e szerint történt a filmek osztályozása is. Voltak olyan filmek is, amelyek nemcsak a laikusok szemében, de a tudományos világ legismertebb képviselői körében is nagy feltűnést keltettek, így pl. a francia dr. *Commandon* új mikrofilmjei. Egyik mikrofilmje a húsevő gombákról készült igen érdekes beállításban.

Bernard *Lyot*, az ismert francia csillagász a *napfelületről* készült tudományos filmjét mutatta be. Hasonló tárgykörből mutattak be négy német tudományos filmet is. A filmtechnika köréből egy francia, egy belga és egy portugál kiküldött mutatott be érdekes filmeket. A francia tudós A képek alakulásáról a

mikroszkópban címmel mutatott be filmet, a belga *Van de Maele* a rádiókimenatografiáról készített filmet, míg a portugál *Braga* sebészeti vonatkozású filmet mutatott be, de igen ügyes filmtechnikai kivitelezésben.

A kultúrfilmek sorozatában *Giles-Nacaut* az üvegyártásról, *Y. C. Bernard* a papír útjáról és az újság készítéséről mutatott be filmeket, a francia *Atlantis-Film* az írás fejlődéstörténetéről készült filmet mutatta. Egy orosz film a *Moszkva—Volga csatornáról* készült.

Az orvosok egyik este főleg fogászati jelentőségű tudományos filmeket láttak.

A kongresszus utolsó napján *Prudhommeau* a csecsemő fejlődéséről készült „pszichomotorikus” filmet mutatott be. *Henriette Hauffer* orvosnő a fejletlen gyermekekről készített filmet és ezt magyarázta bemutató keretében. Igen érdekes *Callevaert* brüsszeli orvos filmje, aki az írással kapcsolatos merevgörcsről készített filmet és pedig eddig még nem látott kivitelben. *Cochin* francia tanár bizonyítani kívánta, hogy ő száraz történelmi adatokat tesz érthetővé a film segítségével (*Schemais d'histoire*). Előadását azonban bizonyos ellenmondások kísérték. Nagy sikert aratott *Larousse*-nak, az ismert francia kiadócégnak a *levegőről és a vízről* készült tudományos filmje.

A kongresszuson *Jean Painlevé*

elnökölt, aki az utóbbi esztendőkbén igen gyakran szerepelt a filmmel kapcsolatos tudományos mozgalmakban. A bemutatott filmek nagyrésze 16 mm-es filmen készült, egyet forgattak 8 mm-es filmen, a többi normál-szélességű filmen készült. Ab-

ból a körülményből, hogy a bemutatott filmek fele 16 mm-es anyagon készült, arra következtettek a kongresszusi résztvevők, hogy a *keskenyfilm óriási léptekkel halad a tudományos film terén a teljes siker felé.*

A francia oktatófilm mai állása

Franciaország talán a *legelső* európai állam, amely már a kimenatografia első éveiben felismerte a film nagy jelentőségét az oktatás terén és ezért már a század elején készítettek Franciaországban különböző oktató- és kultúrfilmeket. A francia kormány három miniszteriuma, nevezetesen a mezőgazdasági, a honvédelmi és a népnevelő miniszterium külön filmesztályok keretén belül foglalkozik a különböző oktatófilmek gyártásával.

A hadsereg számára kb. 500 *lak-tanyai iskolában* tartanak keskenyfilmelőadásokat és előfordul, hogy némelyik filmről 500 kópia is készül. A francia haditengerészetben 150 filmleadókészüléket szereltek fel, míg most a francia *légügyi* szolgálatban is egyelőre 100 drb 16 mm-es leadógépet fognak üzembehelyezni.

A legnagyobb és leghathatósabb munkásságot a francia mezőgazdasági miniszterium fejtí ki az oktatófilm terén. Eddig 3000 francia községben szereltetett fel 16 mm-es hangosfilm leadógépet és archivumában 6000 filmkópiát őriznek.

A népnevelésügyi miniszteriumban 20.000 használható leadógép felett rendelkeznek. A különböző iskolákban kb. 10.000 drb 35 mm-es gépet szereltek fel az évek során, azonban ezeknek a legnagyobb része már nem felel meg a célnak. Kb. 10—12.000 Pathé-Baby, tehát 9 $\frac{1}{2}$ mm-es gépet is szereltek fel a különböző intézeteknél és azonkívül 300—400 darab 16 mm-es gép működik és

kb. ugyanannyi 17 $\frac{1}{2}$ mm-es gép. A legtöbb francia iskola saját gép felett rendelkezik, főleg Pathé-Babyket szereztek be maguknak az iskolák, mert ezekhez a gépekhez 10—20 méteres Pathé-Baby filmeket lehetett könnyűszerrel beszerezni. Az ezekben az iskolákban bemutatásra kerülő filmek nem szó szoros értelemben vett *oktatófilmek*, tehát nem *pedagógiai szellemben készül filmek*, mint pl. a mieink, hanem csak „*amolyan filmek, amelyekből tanulni lehet*”. A gyermekek ezeken a filmekben láthatnak *valamit*, megismerik idegen népek szokásait, megismernek különböző iparágakat, de minden *pedagógiai rendszer nélkül*. Nagy előnyük az, hogy ezeket a filmeket, valamint a leadógépeket az iskolák nagyon olcsón tudják beszerezni. Újabban már pedagógiai követelményeknek megfelelően gyártottak néhány oktatófilmet, így pl. J. Benoit-Levy, az ismert filmrendező készített oktatással kapcsolatosan néhány orvossebészeti tárgyú filmet.

Filmmúzeum Stockholmban. Októberben nyílt meg a svéd fővárosban az új svéd filmmúzeum. Két részből áll az új intézmény, az egyik osztályban *régi filmttechnikai gépeket őriznek* és állítanak ki, míg a másik osztály a kinematografia első idejéből származó *negatívokat és kópiákat őriz*. Természetesen főleg a *svéd filmtörténelem legelső idejéből származó emlékeket őriznek*. Így többek között azokat a filmeket, amelyeket Moritz Stiller rendezett és Greta Garbo is játszott bennük. Az első Greta Garbo-filmek ma az új stockholmi filmmúzeum legérdekesebb emléktárgyai.

Felhívás

Felkérem mindazokat a mozgószínház-engedélyeseket, akik a Horthy Miklós repülőalakra október első hetében a Magyar Film Irodánál elmulasztották az egy heti hirdató kölcsöndíj összegének megfelelő lefizetését, azok mulasztásukat haladéktalanul pótolják, mert a november 9-én összeülő választmány határozni fog a mulasztók névsorának közzététele és az esetleg fogatnosítandó egyéb intézkedések tekintetében.

Morvay Pál s. k. ügyv. alelnök.

Kétféle mozgóképszínház Abessziniában

Az olasz kormány, mint ismeretes, igen komoly lépéseket tett a *fajvédelem* érdekében és főleg a feketékkel szemben való védekezésre tette meg a szükséges intézkedéseket. Fölmerült ennek a szükségessége abban a pillanatban, amikor az Olasz Birodalom Abessziniá elfoglalásával megnagyobbodott és lakosságának egy része feketékből áll. Az első rendelkezések közé tartozik az a rendelet is, amely szerint Abessziniában a *bennszülött feketék részére külön mozikat kell létesíteni* és ezeket a fehérek nem látogatják. Ezzel szemben a fehérek számára létesült mozikat a bennszülöttek nem látogathatják. Gyakorlatilag ezt a rendszert már részben meg is valósították.

Filmgyártás Kubában. Dr Oscar Zayas kubai filmgyártó a közelmúltban New-Yorkban tartózkodott, ahol a kubai filmgyártás megteremtése érdekében 50.000 dollárért új kép- és hangfelvevő gépeket vásárolt. Zayas kijelentése szerint Kubában csakis zenés filmeket akarnak gyártani, mert ez felül meg legjobban a kubai felfogásnak és ízlésnek. Valamennyi gyártásra kerülő film szigorúan kubai nemzeti jellegű lesz és a szükséges technikai személyeken kívül külföldiek nem működnek közre a kubai filmgyártásban.

Angol mozik az Egyesült Államokban. Newyorki jelentés szerint egy angol pénzcsoport elhatározta, hogy 20 mozgóképszínházat szerez meg és azokat Amerikában az angol film szolgálatába állítják. Ez a husz mozi önálló konsernt alkot, amelyek csak angolországi filmeket mutatnak be.

A FILM HALOTTAI

Ludwig Béla községi mozitulajdonos szeptember 24-én, 61 éves korában meghalt. Ludwig Béla még a legrégebb magyar mozitulajdonosok társadalmából való, azok között volt, akik úttörői voltak a magyar filmnek Magyarországon. Halálával a régi mozigárda egyik ismert tagja szállt sírba.

Carlo Roncoroni, a római Cinecittà igazgatója 55 éves korában Rómában hirtelen meghalt. Roncoroni az olasz filmipar egyik legismertebb és legrokonszenvesebb egyénisége volt, aki már évtizedek óta dolgozott az olasz filmgyártásban. A régi Cines már az ő idejében élte virágkorát és az ő vezetése alatt gyártották a Cinesnél a világhírű olasz filmeket. Az ő kezdeményezésére épült azután Róma világhírű filmvárosa, a Cinecittà és annak fejlődése kétségtelenül az ő érdeme. Carlo Roncoroni halála őszinte részvétet és mély fájdalmat keltezt a római filmvilágban.

Céghivatali hírek

Dr Baik Mihályné filmköcsönző név alatt új cég alakult Budapesten, Rákóczi út 12. alatt. Cégbirtokos: dr Baik Mihályné szül. Fellner Margit.

A Mozgóképzüemi r. t. legutóbbi közgyűlésén alapszabálmódosítást hajtottak végre, egyben a céghivatalnál bejegyeztették nagybányai ifj. vitéz Horthy Miklós igazgatósági tagságának és cégjegyzési jogosultságának a megszűnését.

Székesfehérvári Nagymozgó kft. név alatt Budapest székhellyel új cég alakult, amelynek célja a Székesfehérvárott Várkert 35. alatti mozgóképzüem mutatványi engedély kihasználása. Törzstőkéje 10.000 pengő, ügyvezetői dr Láng Jenő, Budapest, IV., Kaas Ivor u. 3., Marek Loránt, Budapest, I., Orbánhegyi út 4 és Samarjay-Leölkes Béla, Budapest, Muzum u. 3. Telephelye: Budapest, IX., Üllői út 1.

A budapesti **Uj Corso Mozgófényképüzem** rt. özv. dr Vásárhelyi Lajosné és Kotschy Ferenc igazgatósági tagságát és cégjegyzési jogosultságát megszüntette.

FILMTECHNIKA

Makay Árpád:

A jelenetbevilágítás új utjai

jelenetbevilágítás a mai megszokott módszereivel lassúnak bizonyul már a felvételek iramában.

Az egyes jeleneteknek a bevilágítása mindaddig u. n. egy gépállásra történt.

Egy amerikai operatőr T. *Gaudio*, aki a Warner-gyár kötelékében dolgozik, olyan újítást vezetett be, amely lehetővé teszi az egyszerű bevilágított jeleneteknek elenyészően kevés változtatással több oldalról, több gépállásból való fényképezését. E az újítás nagy előnyt jelent áramfogyasztás és időmegtakarítás szempontjából is.

Ennek az elgondolásnak legegyszerűbb megoldása az, ha a jelenet általános fényt kap, amely a felvevő gép változtatása esetén ugyanaz marad, csupán a szereplők fényvel való kiemelésére használnak néhány fényzórót. A bevilágításnak ezt a módját *Gaudio* gazdasági és művészi okok miatt elvetette. Az alapelv, amiből kiindul, természetes adottság. A fény a szabadban felülről, a szobában pedig az ablak, vagy a lámpa felől jön. Miért ne használná föl ezt a természetadta utmutatást a filmoperatőr? Az igaz, hogy a felülről jövő fénytől a szemöldök, az orr és áll alatt árnyék keletkezik, ez azonban természetes, ezt így szokta meg az ember.

A filmszerű világítástechnika megköveteli, hogy egy szereplőnek a kivilágítása több fénykévével, több oldalról, kisebb-nagyobb fényerősséggel

történjék. Ezeket az úgynevezett alakító fényeket aszerint kell erősíteni, gyöngíteni, ahogyan azt a térbeli hatás figyelembevétele mellett az esztétikai szempontok megkívánják.

Gaudio világítási módszeréhez majdnem kizárólag kondenzoros fényzórókat (spotlight) alkalmaz, amelyeket személyek és díszletek kivilágítására egyaránt fölhasznál. Ezeket a jelenetek fölött futó darun úgy helyezi el, hogy a szereplők helyzetváltoztatásait megfelelően követni tudják. A fontosabb bevilágítás esetében szabályozható ellenállással ellátott fényzórókkal dagozik, amelyeknek a fényerősségváltozása a szereplők, illetve a felvevőgép mozgásához igazodik.

Ha pl. a jelenet egy festőműteremben játszódik, ahova a fény az oldal és a tető ablakokon esik be, akkor egy ilyen helyiség kivilágításához szükség van a jelenet fölött futó darun elhelyezett lámpacsoportra, azonkívül a napfényhatás keltését szolgáló erős fénycsóvára. Az ablakkal szemben levő oldalról csak annyi derítés engedhető meg, amennyi elegendő ahhoz, hogy a jelenetet természetes fényhatásban tartsa. Ez a hatásvilágítás mindaddig maradhat, amíg a szereplő távol van a felvevő géptől; abban a pillanatban, amint ez a távolság csökken, működésbe jönnek az ellenállással ellátott fényzórók, hogy a személyvilágítást kellő mértékig fokozzák.

Minden egyes filmoperatőr a jelenet bevilágítását más és más sorrend-

ben végzi. Az egyik nem fog addig a személyek kiemeléséhez, míg elegendő általános fényvel biztosítja a kép kiexponálódását, a másik először az élfényeket dolgozza ki, stb..

Gaudio az árnyékok kidolgozására helyezi a fősúlyt. Szerinte nincs a természetben olyan árnyék, amely bizonyos mennyiségű fényt ne verne vissza, éppen ezért vehetők észre szabad szemmel az árnyékok részletei.

Az operatőr feladata, hogy a kép és a játék hangulatát fényvel fejeze ki, ez akkor válhat művészetté, ha a színész játékát nem csak hiánytalanul érvényesíti a vásznon, hanem annak hatását a maga eszközeivel fokozza is.

Pl. a jelenet *este* játszódik egy irodában, ahol a szereplőnek a jelenet szerint az asztalnál és az ablaknál kell játszani. Ebben az esetben mindkét helyen a játékot erős élfényvel kell kiemelni, míg az asztal és az ablak közti mozgás — mint kevésbé fontos mozzanat — félhomályban marad.

Ezt a feladatot *Gaudio* három lámpacsoporttal oldja meg. Az első csoport az asztalnál, a másik csoport az asztal és az ablak közti út alatt, a harmadik csoport az ablaknál világítja meg a szereplőt. Az első és az utolsó helyzetben a fény az egész jelenet tartama alatt változatlan marad, míg a második csoport ellenállásokkal ellátott lámpái csak akkor lépnek működésbe, mialatt a szereplő asztaltól az ablakig megy.

Ez a módszer nem tekinthető *merov szabályként*, az operatőr egyéni elképzeléséhez és a rendező felfogásához kell igazodnia. Jelentősége remitható, nagy lépést jelent a cél, a művészies, gyors és gazdaságos megvilágítás felé.

Uj vidéki mozik

Dunabogdány: Kultur-m. E.: Baltringer Mihály. Bk.: 172. J.: szo., vas.

Jászalsószentgyörgy: Kultur-mozi. E. Tóth József és Tóth István. Bk.: 210. J.: vasárnap.

Az **Aussighan** megjelent Filmwoche című németnyelvű filmnaplót a Sudetendeutsche Filmwoche cím alatt jelenik meg az eddigi szerkesztő kiadásában és irányítása mellett.

Kölnben októberben a fodrászok világkongresszust rendeztek, amelynek során különböző, a fodrászattal, kozmetikával és a szépségápolással kapcsolatos hosszabb-rövidebb kulturfilmeket mutattak be.

Stockholmban az őszi hónapok folyamán kilenc új filmszínház épült, úgy hogy ezzel a svéd főváros filmszínházainak száma elérte a százat.

Romániában októberben új hivatalos filmhíradót adtak ki a román mozik részére. A híradó neve: Officiul National al Cinematografiei (O. N. L), vele egyidejűleg kulturfilmeket is készítenek. A nyár folyamán forgatott román kulturfilmek főleg Erdélyről szólnak, de készültek fölvételek Bukovináról is.

A román kormány Berlinben a Klang-Filmnél hangtechnikailag berendezett autót rendelt, amelyhez külön mozgó hangosfilmszínházat csatolnak. Ez a szállítható mozgószínház 300 személy befogadására alkalmas.

Bulgáriában most forgatták az első bolgár-nyelvű vígjátékot, amely Naszreddin Hodzsa, a Balkán ismert kalandorjának egyik humoros történetét viszi filmre. A filmet Alexandor Vazoff rendezte és a szóliai Nemzeti Színház tagjai játszanak benne.

Osloban most nyílt meg Norvégia legszébb filmszínháza, a Klingenberg, amelynek építési költségei meghaladták a 600.000 norvég koronát. A modernül berendezett és felszerelt filmszínház 1200 ember befogadására alkalmas.

London-Elstree egyik ismert filmműtermét, a M. P.-műtermét 50.000 fontért most vette meg a nemrégiben alakult Anglo-American Film Corp., amely az új műtermében saját részére akar filmeket gyártani.

Belgium egyik filmvállalata megszerezte belga területre a Dufay színesfilmjelrást. Az új eljárással Gatti nevű belga tudós vezetésével tudományos kutató társaság utazott Afrikába, amely ezzel az eljárással készít filmfelvételeket a legsötétebb Afrikában.

A bécsi Paramount-fiók megszüntette önállóságát és ezentúl mint a berlini Paramount-fiók kirendeltsége intézi az ügyeket.

5
PERC FILMTECHNIKA

Irja: Brückner János okl. gépészmérnök.

Mi a mikrofarad?

A kondenzátorok kapacitásának mérésére mértékegységre van szükségünk. Ez a mértékegység a Farad. Egy farad kapacitása van annak a kondenzátornak, melynek lemezei között egységnyi elektromos töltés mellett 1 voltnyi feszültségkülönbséget mérünk. A farad igen nagy egység. Ezért vesszük ennek kisebb egységeit. Ez az 1 mikrofarad. A mikrofarad egy milliómod része a 1 faradnak. Szokták a kapacitást centiméterben is kifejezni. 1 mikrofarad 900.000 cm-rel egyenlő.

Az optikai kiegyenlítésű filmvetítógép

Régi álma a kinotechnikusoknak az optikai kiegyenlítésű filmvetítőberendezés, amelynek számos előnye van. Az ilyen rendszerű vetítógépeknél ugyanis a filmszalag haladása folytonos, szemben a mai rendszerű gépekkel. A jelenlegi gépeknél a filmszalag a képkapun keresztül szakaszos mozgással halad, vagyis a képkocka egy pillanatra megállapodik és utána elmozdulva, helyet ad a következőnek. Ez a szakaszos mozgás hirtelen felgyorsításokkal és lelassulásokkal van egybekötve, ami gép szerkezeti okokból is, de főleg a filmszalag szempontjából káros. Ezért törekednek a legrégebbi idő óta olyan berendezésekre, amelyeknél a filmszalag állandóan tehát a képkapun is folyamatos mozgással halad. Viszont itt egy másik nagy kérdés merül fel: az, hogy hogyan folyik át az egyik képkocka vetített képe a másikba. A mai képvetítés lényegéhez tartozik, hogy az egy pillanatra kivetített képkocka helyére oda ugrik a másik és ezek az egyes képek kellő sebesség mellett egymásba folynak. Ezt a képcserét az eddigi folyamatosan vetítő filmvetítő berendezések az ún. optikai kiegyenlítés elve szerint igyekeznek megvalósítani, amelynél a fokozatosan eltűnő kép helyére ugyanilyen fokozatossággal felerősödve odakerül az új kép. Ennek a rendszernek az előbb említett szempontokon kívül nagy előnye az is, hogy eltűnik a pilla útján történő állandó fénymegszakítás, ami a szem kímélése szempontjából nem megvetendő előny. Az optikai kiegyenlítést gyakorlati szempontból és nagy színházi igényeket kielégítő módon mind-ezideig nem sikerült megvalósítani. A forgalomba került készülékek olyan bonyolul-

tak, az eddigőtől elütő méretűk és főleg drágák, hogy minden nagy áldozatot jelentő kísérletek és propaganda mellett sem tudtak még csak kismértékben sem elterjedni.

Csapszegek

Tengelyeknél, rudazatoknál nagy szerepet játszanak a csapszegek, amelyeknek segítségével tengelyre kerékagyakat, áhútgűrűket, forgattyúkat stb. erősíthetünk. A csapszegek készülnek mint hengeres és mint kúpos csapszeg. A hengeres csapszeg végig azonos átmérőjű hengeres test, melynek két vége legömbölyített. A csapszeg-átmérő és a tengelyátmérő között meghatározott összefüggés áll fenn. Eszerint valamely tengelyhez tartozó csapszeg átmérőjének $\frac{1}{4} - \frac{1}{3}$ -e kell legyen a tengely átmérőjének. A csapszeg leginkább ezüstacéلبól készül, néha sárgarézből is előállíthatjuk. A kúpos csapszegnél a körkeresztmetszet az egyvégtől kiindulva, az ellenkező vég felé fokozatosan csökken. A kúpos csapszeg elkészítése valamivel drágább és furatát is kúposra kell elkészíteni. A kúpos csapszeg önzáró, tehát erősen beütött kúpos csapszeg furatából az ék hatás miatt nem esik ki. A hengeres csapszeg furata hengeres és a csapszeg ebben lazán van, ha a furat nagyobb. Ilyenkor külön kell a csapszeget biztosítani kiesés ellen. Lehet a furatban a csapszeg szorosan, ha a furatot valamivel keskenyebbre készítettük el. Ilyenkor a furatba a csapszeget bele kell erőszakolnunk. A kúpos csapszeg könnyen oldható, míg a beütött hengeres csapszeg nehezebben.

FILMKULTURA

FILMMŰVÉSZETI ÉS TUDOMÁNYOS FOLYÓIRAT

ELŐFIZETÉSI ÁR:

1 évre 10 pengő. — ½ évre 5 pengő.

Felelős szerkesztő és kiadó: Lajta Andor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, XIV., THÖKÖLY-ÚT 75.

Telefon: 297—076.

Párizsi szerkesztőség:

Artur Vitner,

Paris, 3, rue Ernest Psichari.

Római szerkesztőség:

Ermete Santucci,

Róma Via Biella 6. Tel. 76-25-73.

Megjelenik minden hónap elsején.
Minden cikkért a szerző felel.

Nyomatott:

OTTHON-nyomda (Kis Iván)
Budapest, IX., Lónyay u. 50. Tel.: 187-287.

Budapesti filmpiac

Film megjelenések 1938.
október hónapban.

JELMAGYARÁZAT: Megj. = Megjelenési hely. — H. = Hossza. — F. = Felírás. — M. = Műfaj. Fősz. = Főszereplők. R. = Rendező. — C. = cenzura. — a. = aluli. — f. = felüli

FOX FILM r.-t., Rákóczi-út 9. Tel.: 139-437 és 131-658.	X. 7	Veszélyes zóna. — Megj.: Kamara, City. — H.: 2367 m. M.: Kalandor-film. — F.: Serényi Erzsébet. — Fősz.: Dolores del Rio, George Sanders. — R.: Eugene Forde. — C.: A.
	X. 26	Férjfogás. — Megj.: Scala. — H. 2073 m. — M.: Vigjáték. — F.: Serényi Erzsébet. — Fősz.: Loretta Young, Joel McCrea. — R.: William A. Seiter. — C.: A.
HARMONIA-FILM Akácfa-u. 7. Tel.: 135-287.	X. 28	A bánatos utca. — Megj.: Kamara, Átrium, City. — Fősz.: Dita Parlo, Albert Prejean. — C.: F.
MATADOR-FILM VIII., Sándor tér 2. Tel.: 132-774.	X. 5	Csintalan asszonyok. — Megj.: Scala — H.: 2650 m. — M.: Komédia. — F.: Siklóssy Iván. — Fősz.: Françoise Rosay, Jean Murat. — R.: Jacques Feyder. — C.: A.
METRO-GOLDWYN VIII., Sándor-tér 3. Tel.: 144-424 és 25.	X. 1	A 14-es futár. — Megj.: Corso. — H.: 2336 m. — M.: Dráma. — F.: Radó — Fősz.: William Powell. — R.: George Fitzmauritz. — C.: A.
	X. 10 ✓	Három bajtárs. — Megj.: Décsi, Corso. — H. 2700 m. — M.: Dráma. F.: Pacséry. — Fősz.: Robert Taylor, Margaret Sullavan, Franchot Tone, Robert Young. — R.: Frank Borzage. — C.: A.
	X. 20	Arzène Lupin visszatér. — Megj.: City, Omnia. — H.: 2356 m. — M.: Bűnügyi. — F.: Erb. — Fősz.: Warren William, Virginia Bruce. — R.: George Fitzmauritz. — C.: A.
ORJECTIV-FILM Erzsébet körút 8. Tel.: 330-793.	X. 11 ✓	A hölgy egy kissé bogaras. — Megj.: Rádus. — H.: 2240 m. — Fősz.: Tolnay Klári, Ráday I., Mály Gerő. — R.: Ráthonyi Ákos és Vajda László. — C.: A.
	X. 27 ✓	Katja. — Megj.: Royal Apolló. — H.: 2480 m. — M.: Dráma. — F.: Siklóssy Iván. — Fősz.: Danielle Darrieux és John Loder. — R.: Maurice Tourneur. — C.: A.
PALATINUS FILM Erzsébet körút 56. Telefon: 133-453.	X. 17 ✓	13 kislány mosolyog az égre. — Megj.: Royal Apolló — H.: 2207 m. — M.: Zenés vigj. — Főszereplők: Turay Ida, Erdélyi Mici, Rádai Imre, Gózon Gyula. — R.: Ráthonyi Ákos. — C.: A.
PARAMOUNT FILM FORGALMI R. T., VII., Rákóczi-út 59. T.: 134-437, 140-522.	X. 5	Bulu a fehér tigris. — Megj.: Omnia. — H.: 1675 m. — M.: Dzsungel exped. — F.: Lakner Arthur. — Fősz.: Colin Tapley és Asmara a maláji nő. — R.: Clyde Elliott. — C.: A.
SLÁGER FILM Erzsébet-körút 8. Telefon 143-195.	X. 19 ✓	A zsarnok. — Megj.: Corso, Décsi. — H.: 2478 m. — M.: Dráma. — F.: Siklóssy Iván. — Fősz.: Harry Baur, Pierre Renoir, Suzy Prim. — R.: Tourneur. — C.: A.

STANDARD-FILM Erzsébet körút 8. Telefon: 333-797.	X. 14	Azurexpress. — Megj.: Kamara, City, Atrium. — H: 2200 m. — M.: Vigjáték. — Fősz.: Tolnay Klári, Szelezcky Zita, Páger, Básthy. — R.: Balogh Béla. — C.: A.
UFA-FILM RT., Kossuth Lajos-u. 13. Tel.: 183-858.	X. 11	Spanyol szenvedély. — Megj.: Uránia. — H 2512 m. — M.: Dráma. — F.: Lándor Tivadar. — Fősz.: Imperio Argentina, Friedrich Bayer, H. A. Schlettow. — R.: Herbert Maisch. — C.: A.
	X. 18	Mi történt a paradicsomban. — Megj.: Uránia. — H.: 2491 m — M.: Vigj. — F.: Lándor Tivadar. — Fősz.: Hilde Krahl, Albert Matterstock, Georg Alexander, Oscar Sima. — R.: K. Hartl. — C.: A.
	X. 16	Hol voltál az éjszaka? — Megj.: Uránia. — H. 2483 m. — M.: Vigj. — F.: Lándor Tivadar. — Fősz.: Willy Fritsch, Gusti Huber, G. Alexander, Hilde Hildebrandt — R.: P. P. Brauer. — C.: F.
WARNER BROS József-körút 32. Telefon: 132-590.	X. 11	Robin Hood kalandjai. — Megj.: Forum. — H.: 2803 m. — M.: Színes dráma — F.: Váczi Dezső. — Fősz.: Errol Flynn, Olivia de Havilland. — R.: Kertész Mihály. — C.: A.

ELŐKÉSZÜLETBEN AZ 1939. ÉVI

FILMMŰVÉSZETI ÉVKÖNYV!

AZ AGFA-POSITIV

a legjobb és a legtartósabb
kópiaanyag

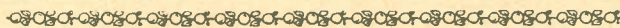
VEZÉRKÉPVEISELET

Magyarország részére:

AGFAPHOTO

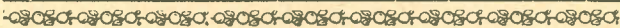
FÉNYKÉPÉSZETI CIKKEK
ELADÁSI R.T.

Budapest, V., Nádor u. 12.
Tel.: 110-190 és 124-194.

SUPERPAN

A LEGTÖKÉLETESEBB KÉPNEGATIV

DUP-NEGATIV, HANG-NEGATIV T₄,
DUP-POZITIV, HANG-POZITIV
HANGNEGATIV SPEZIAL

16 és 32 miliméteres keskenyfilmek

40

12. 12. 1938/12

V A R J U

A TORONYÓRÁN

IRTA: CSATHÓ KÁLMÁN
RENDEZŐ: RODRIGUEZ ANDRÁS
ZENE: BUDAY DÉNES

FŐSZEREPLŐK: KOSÁRY EMMI
VASZARY PIRI
SIMOR ERZSI
EGRY MÁRIA
RÓZSAHEGYI K.
RAJNAY GÁBOR
PETHES SÁNDOR
UNGHVÁRY LÁSZLÓ

Megjelenik:

1938. nov. 24.

„ATELIER“ JÁTÉKFILMGYÁRTÓ
ÉS FORGALMI RT.

VII., ERZSÉBET-KÖRUT 8. SZÁM.
T E L E F O N : 333-736.